

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДЕНОЈ EX ANTE АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРОПИСА

1. Сагледавање постојећег стања.

1) Приказати постојеће стање у предметној области у складу са важећим правним оквиром.

Уређивање питања уништења, односно поступања са одузетим прекурсорима је и обавеза Републике Србије у вези са Поглављем 24 о приступању Републике Србије Европској унији.

На основу наведеног произлази да је потребно, односно неодложно да се уреди поступање са прекурсорима. За илегалну производњу различитих психоактивних супстанци (у даљем тексту: ПКС), као нпр. амфетамина, катинона, опијата и др. потребан је већи број различитих хемикалија. Неке од њих су специфичне и налазе се на листама прекурсора, као нпр. бензилметил-кетон, ацетанхидрид, сафрол, пиперонал и др. Међутим, многе друге хемикалије, које су такође неопходне у илегалној производњи ПКС, имају општу намену и нису, нити могу да буду, на листама прекурсора, јер се широко користе у индустрији, истраживању и настави. Такве хемикалије укључују бројне органске раствараче (различите алкоhole, етре, угљоводонике), као и најразличитије органске и неорганске реагенсе (пиридин, триетиламин, сирћетна киселина, лимунска киселина итд.), неорганске киселине (хлороводонична, сумпорна, фосфорна итд.), водене растворе амонијака, алкалне хидроксиде, алкалне карбонате и бикарбонате, перманганат, соли хрома и велики број других супстанци. Пре усвајања Закона о изменама и допунама Закона о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанције (Службени гласник РС”, бр. 25/19), прекурсори који су одузети из илегалних токова или су одузети као предмет привредних преступа и прекршаја су били уништавани на различите начине, у зависности од појединачног случаја. Од усвајања напред наведеног закона, није било спроведених уништавања прекурсора, што би било регулисано убудуће доношењем ове уредбе. Комисија за контролу поступка уништавања прекурсора је формирана 2023. године.

Узорковање и анализу прекурсора у циљу карактеризације и класификације отпада би вршила референтна лабораторија која је овлашћена од стране надлежног органа. У Републици Србији постоје лабораторије које задовољавају захтеве у погледу опреме и кадра за карактеризацију и класификацију. Међутим, у Републици Србији тренутно не постоје оператери који се баве уништавањем, тако да би се у овом тренутку уништавање изводило извозом одговарајућим оператерима у иностранству који се баве уништавањем. Извоз прекурсора се обавља на основу Уредбом о листама отпада за прекогранично кретање, садржини и изгледу докумената који прате прекогранично кретање отпада са упутствима за њихово попуњавање („Службени гласник РС“, број 34 од 16. марта 2022.)

Акредитована лабораторија за испитивање отпада врши узорковање и анализу прекурсора у циљу карактеризације и класификације отпада, по налогу суда који доноси одлуку о уништењу отпада, који чини саставни део те одлуке.

Списак акредитованих лабораторија је доступан на сајту Министарства за заштиту животне средине (надлежно за управљање отпадом), и тај списак је допуњен са акредитационим бројем сваке лабораторије како би на сајту Акредитационог тела могли да првере обим акредитације (<https://www.ats.rs/sr/akreditovane-organizacije/registar>).

СПИСАК АКРЕДИТОВАНИХ ЛАБОРАТОРИЈА ЗА ИСПИТИВАЊЕ ОТПАДА

Доступан на интернет адреси Министарства за заштиту животне средине:

<https://www.ekologija.gov.rs/dozvole-obraci/upravljanje-otpadom>

СПИСАК СТРУЧНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ИСПИТИВАЊЕ ОТПАДА				
Бр.	Назив организације	стручне	Адреса	Акредитациони број*
1.	„Профи лаб Београд”	д.о.о.	Веле Нигринове бр. 1, 11000 Београд	01-296
2.	„Градски завод за јавно здравље”, Центар за екотоксикологију, Јединица за управљање отпадима, Лабораторија за карактеризацију отпада		Булевар деспота Стевана 54а, 11000 Београд	01-036
3.	„Мол Београд” Акционарско друштво за хемију, биотехнологију и консалтинг		Николе Тесле 15, 22300 Стара Пазова	01-172
4.	„Институт за заштиту на раду” а.д. Нови Сад		Марка Миљанова 9 и 9а, 21101 Нови Сад	01-073
5.	„Анахем” Лабораторија	д.о.о.	Моцартова 10, 11160 Београд	

			01-261
6.	„Институт за рударство и металургију Бор”	Зелени булевар 35, 19210 Бор	01-308
7.	„Институт Ватрогас” д.о.о Заштита од пожара, безбедности и здравље на раду и заштита животне средине	Булевар Војводе Степе 66, 21000 Нови Сад	01-554
8.	„Институт за испитивање материјала” а.д.	Булевар војводе Мишића 43, 11000 Београд	01-058
9.	„Електротехнички институт Никола Тесла” а.д. Београд	Косте Главинића 8а, 11000 Београд	01-134
10.	„Miphem“ д.о.о. Београд	Матице Српске бр. 57е Mirijevo, 11160 Београд	01-464
11.	„REA LAB“ д.о.о. Београд	Кичевска 19, 11000 Београд	01-305
12.	„Центар за примењену циркуларну економију” д.о.о. Шабац,	Хајдук Вељкова бр. 1, 15000 Шабац	01-544
13.	Академија техничких струковних студија Београд, Лабораторија „ПОЛИХЕМ”	Катарине Амброзић бр. 3, Београд	01-539

* На сајту Акредитационог тела Србије (<https://www.ats.rs/sr/akreditovane-organizacije/registar>), на основу акредитационог броја може се извршити увид у обим акредитације који се односи на узорковање и лабораторијско испитивање отпада.

2) Да ли је уочен проблем у области и на коју циљну групу се односи? Представити узроке и последице проблема?

Представници циљних група и заинтересованих страна били укључени у састав Радне групе за израду Уредбе, како би с на што ефикаснији начин представила решења за отклањање узрока и последица проблема. Осим наведених ризика од неправилног руковања одузетим прекурсорима, други проблеми нису уочени. Због тога је циљ да се ова област уреди овом уредбом.

3) Да ли постоје неки други разлози за промену (интервенцију) у области у случају да није уочен проблем?

Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08), Наслов VII Правосуђе, слобода и безбедност, чл. 85.

2. Утврђивање циља.

1) Који циљ је потребно постићи?

Потребно је створити услове за супање на снагу ове уредбе у што краћем року, имајући у виду чињеницу да се ради о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи ПКС, да су то прекурсори одузети из илегалних токова или су одузети као предмет привредних преступа и прекршаја (значи на основу законом спроведног веденог поступка и донете одлуке надлежног органа- суда која је прошла све фазе улагања предвиђених правних лекова), и да стога представљају ризик од пожара, експлозије, корозије и контаминације, како самог простора за складиштење, тако и околног терена, ваздуха и шире, посебно у циљу заштите животне средине и здравља људи т

2) Да ли је циљ који се постиже доношењем прописа усклађен са циљевима важећих планских докумената и приоритетним циљевима Владе?

Да, усклађен је са Националним програмом за усвајање правних тековина ЕУ (НПАА).

3) На основу ког показатеља учинка се утврђује да ли је дошло до постизања циља?

Уништено 100% одузетих прекурсора за које је одређено уништавање на основу одлуке надлежних судова у календарској години, почев од 2026. године, па за сваку наредну годину.

4) Дефинисати извор провере и рокове за прикупљање података за праћење примене прописа.

Подаци се прикупљају континуирано кроз вођење евиденција.

3. Идентификовање опција.

1) Да ли је циљ могуће постићи применом „status quo” опције? Приказати последице примене „status quo” опције.

Последице изостанка промене или интервенције на циљне групе би имале ефекте на животну средину, односно ризике од гомилање количина таквих хемикалија по складиштима која са становишта опште безбедности и стандарда чувања не испуњавају потребне услове и тиме представљају изузетан ризик од пожара, експлозије, корозије и контаминације, како самог простора за складиштење, тако и околног терена, ваздуха и шире, укључујући и хемијске акциденте чије се последице не могу предвидети, као ни обим тих последица. У великом броју случајева представљају и непосредну опасност по живот и здравље људи и подразумевају штетан утицај на животну средину.

3) Које су кључне промене које се прописом предлажу ради постизања циља?

Предлаже се да се све хемикалије, које су ван Списка прекурсора, а заплене се у илегалним лабораторијама за производњу ПКС, третирају једнако као и оне које се налазе на Списку прекурсора. Ово подразумева да је потребно да буду уништене без изузетка, одговарајућим поступцима, који су прописани међународном регулативом и садржани су у документима за сваку хемикалију „safety data sheet” SDS, „material safety data sheet” (MSDS), односно product safety data sheet (PSDS). Разлог таквом приступу лежи у томе да се избегне гомилање количина таквих хемикалија по складиштима која са становишта опште безбедности и стандарда чувања не испуњавају потребне услове и тиме представљају изузетан ризик од пожара, експлозије, корозије и контаминације, како самог простора за складиштење, тако и околног терена, ваздуха и шире, укључујући и хемијске акциденте чије се последице не могу предвидети, као ни обим тих последица. У великом броју случајева представљају и непосредну опасност по живот и здравље људи и подразумевају штетан утицај на животну средину.

5. Анализа ефеката на друштво.

6) На који начин предложена решења прописа утичу на здравље људи?

Коначан циљ доношења Уредбе јесте објективна реализација потпуног уништења прекурсора из илегалних токова због изузетне опасности од хемијских акцидентата, јер се на тај начин у потпуности остварује заштита јавног здравља, безбедности животне средине и живота и здравља становништва.

6. Анализа ефеката на животну средину и климатске промене.

1) На који начин предложена решења прописа утичу на животну средину?

Неадекватно држање хемикалија по складиштима која са становишта опште безбедности и стандарда чувања не испуњавају потребне услове и тиме представљају изузетан ризик од пожара, експлозије, корозије и контаминације, како самог простора за складиштење, тако и околног терена, ваздуха и шире, укључујући и хемијске акциденте чије се последице не могу предвидети, као ни обим тих последица. У великом броју случајева представљају и непосредну опасност по живот и здравље људи и подразумевају штетан утицај на животну средину.

7. Анализа управљачких ефеката.

1) Које активности је потребно спровести и у којим роковима како би се омогућила примена прописа? Која организациона јединица унутар органа, односно организације који врше јавна овлашћења, је одговорна за спровођење ових активности?

Правни основ за доношење Уредбе о ближим условима за поступање са одузетим прекурсорима садржан је у члану 45. став 3. Закона о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 25/19) којим је прописано да Влада прописује ближе услове за поступање са прекурсорима који су одузети из илегалних токова или су одузети као предмет привредних престапа и прекршаја, и који се третирају, односно уништавају као отпад, у складу са прописима којима се уређује управљање отпадом и члан 42. став 3. Закона о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05, 71/05– исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 –УС, 72/12, 7/14 –УС, 44/14, и 30/18 – др. закон) којим је прописано да Влада уредбом подробније разрађује однос уређен законом, у складу са сврхом и циљем закона. Термин „илегални токови“ уређен је чланом 45. став 2. Закона о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 25/19) којим је прописано да Влада прописује ближе услове за поступање са прекурсорима, те сматрамо да је предлог термина «илегални токови» у потпуности усклађен са законом

2) Одредити капацитете органа, односно организације који врше јавна овлашћења који је потребно ангажовати за примену прописа. Да ли су капацитети довољни за примену прописа?

Прекурсорима спадају у супстанце које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци и које се налазе на Списку прекурсора. Законом о супстанцама које се користе у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци („Службени гласник РС“, бр. 107/05 и 25/19) прописано је да се прекурсорима који су предмет привредних престапа и прекршаја одузимају, као и да се ти прекурсорима и прекурсорима одузети из илегалних токова, третирају, односно уништавају као отпад, у складу са прописима којима се уређује управљање отпадом. Истим законом Влада је овлашћена да пропише ближе услове за поступање са одузетим прекурсорима. Влада, такође, образује Комисију за контролу поступка уништавања прекурсора.

Предмет Уредбе и значење појединих израза који се користе у Уредби прописани су чл. 1. и 2. Нацрта уредбе.

Одредбама члана 3. уређен је поступак уништавања прекурсора као опасног отпада, као вишефазног поступања, односно узорковања ради карактеризације и класификације отпада, сакупљање, паковање, транспорт и складиштење до крајњег збрињавања у постројењима за управљање отпадом.

Поступање са прекурсорима одузетим из илегалних токова и са прекурсорима који су одузети као предмет привредних преступа и прекршаја, а које спроводе државни службеници министарстава надлежних за унутрашње послове и послове здравља, дефинисано је чл. 4. и 5. ове уредбе.

Одредбе члана 6. и 7. прописују обавезу оператера да извештај о карактеризацији и класификацији отпада са пратећом документацијом достави Комисији за контролу поступка уништавања прекурсора, као и да изврши уклањање амбалаже и чишћење опреме, објекта и земљишта контаминираних опасним отпадом. Министарство надлежно за заштиту животне средине врши контролу спроведених мера.

Чланом 8. прописује се предузимање свих превентивних мера и мера безбедности и заштите на раду, заштите здравља људи и животне средине у складу са законом.

Финансирање поступка уништавања прекурсора дефинисано је чл. 9, а поступање са амбалажом и супстанцама које се употребљавају у недозвољеној производњи опојних дрога и психотропних супстанци чл. 10. ове уредбе. Управљање отпадом је регулисано Уредбом о листама отпада за прекогранично кретање, садржини и изгледу докумената који прате прекогранично кретање отпада са упутствима за њихово попуњавање („Службени гласник РС“, број 34 од 16. марта 2022.)

3) На који начин предложена решења прописа утичу на ефикасност, одговорност и транспарентност рада органа, односно организација који врше јавна овлашћења надлежних за примену прописа?

Предложена решења уређују је поступак уништавања прекурсора као опасног отпада, као вишефазног поступања, односно узорковања ради карактеризације и класификације отпада, сакупљање, паковање, транспорт и складиштење до крајњег збрињавања у постројењима за управљање отпадом, као и одговорност и транспарентност органа односно организација која врже јавна овлашћења за примену прописа.

8. Анализа финансијских ефеката.

1) Колико износе јавни расходи примене прописа и из којих извора финансирања ће се обезбедити средства?

За спровођење ове уредбе средства су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2026. годину („Службени гласник РС“, број 108/2025), на разделу 15-Министарство унутрашњих послова, функција 310-Услуге полиције, програму 1408-Управљање људским и материјалним ресурсима, програмској активности 0001-Администрација и управљање, на економској класификацији 424-Специјализоване услуге у износу од 600.000,00 динара.

10. Извештај о спроведеним консултацијама.

1) Одредити циљне групе и заинтересоване стране које је потребно укључити у процес консултација.

Представници циљних група и заинтересованих страна били укључени у састав Радне групе за израду Уредбе.

2) У ком периоду су спроведене консултације и да ли су релевантне информације о времену и месту примене изабраних метода консултација и њиховим резултатима, објављене на Порталу „еКонсултације”? Навести линк са Портала „еКонсултације” или неке друге интернет странице преко које су спроведене консултације.

Консултације нису спроведене, обзиром да су представници циљних група и заинтересованих страна били укључени у састав Радне групе за израду Уредбе.

3) Навести циљне групе и заинтересоване стране које су учествовале у консултацијама.

У Радној групи су учествовали представници Министарства здравља, Министарства унутрашњих послова, Министарства животне средине, Управе царина и Безбедносно информативне агенције.

4) Да ли су у консултације укључени представници микро, малих и средњих привредних субјеката из регулисане области и осетљиве друштвене групе на које пропис утиче, представници удружења која се баве заштитом животне средине, као и представници удружења који се баве родном равноправношћу?

Не, све захтеве и потребе наведених субјеката су представљали представници институција наведених у претходном одговору.

5) Наведите примедбе, сугестије и коментаре на текст прописа, достављене у току консултација које су усвојене.

У текст Нацрта уредбе унете све измене предложене од стране надлежних органа, а на лицу места унете су сугестије од стране представника Министарства заштите животне средине везане за употребу појединих термина:

- Израз „опасна материја“ замењен је изразом „опасан отпад“;
- Израз „деконтаминација“ замењен је изразом „уклањање и чишћење“.

Овим изменама текст Нацрта уредбе усклађен је са постојећом законском регулативом.

6) Наведите примедбе, сугестије и коментаре на текст прописа, достављене у току консултација које нису усвојене и објаснити разлоге за њихово неприхватање.

